

az obstrukció szolgálatában; akik ahelyett, hogy a megváltozott helyzetnek levonnák minden következményét, megfordított Sámson módjára, az ellenfeleik által ledöntött oszlopok romjai alá akarnak temetkezni, minthogy a törvényhozás házáat ellenfeleik fejére dönteni nem sikerült. Sajnáltni lehet ezt, magasabb parlamenti és etikai okokon kívül már csak azért is, mert egészségesebb, természetesebb pártalakulásnak, együvé nem tartozó elemek békés szétválasztásának a kedvező alkalmát mult el rólunk, úgy hisszük, hosszú időre.

Akadályok a szegedi kenderakadémia felépítése körül.

— A polgármester nyilatkozata. —

(Saját tudósítónktól.) A polgármester alább közölt nyilatkozatában azt mondja, hogy a szegedi kenderakadémiával is úgy járt az állam, mint a fogadalmi templommal, a zenepalotával és a kórházzal. Vagyis *el-számította magát*. Kiderül most, hogy a kenderakadémia, amelyhez a város érthetően nagy reményeket fűzött, nem 500,000 koronába kerül, mint ahogy tervezték, hanem 800,000 koronába. Ez a 300,000 koronás hiány most már éppen elég ok arra, hogy várjunk a kenderakadémiával, mint ahogy várunk a fogadalmi templommal, várunk a kórházzal, várunk a zenepalotával, holott úgy volt, hogy mindezeknek az intézményeknek még ebben az esztendőben lerakják legalább a fundamentumait. Most kiderül, hogy ez nekünk, naiv szegedieknek jóhiszemű tévedése volt s egy kis hiba csuszott az állam számításába. Csak az a bosszantó és az ejti gondolkodóba az embert, hogy mind a három intézménynél a legkövetkezeteseb-

ben a végén — amikor már-már hálálkodni akarunk — derül ki, hogy az állam a költségek egy hányadát nem tudja fedezni, mert kevesebb összeget állított be a költségvetésbe. Szakasztott ez az eset a kórháznál, a melynek az építése szintén elhalasztódott, így vagyunk a zenepalotával és több más fontos intézményünkkel. Az állam ígérni ígért, éppen annyit ígért, amennyi kell, de amikor arra kerül a sor, hogy lássuk már a pénzt, akkor azt mondja, nincs annyi, amennyi kell s amennyi van, ugy-e kedves Szeged, nem elég? A legegyszerűbb fajt accomplit, amely ellen, úgy látszik, nem lehet csinálni semmit.

— Tagadhatatlan, hogy tényleg nem csinálunk semmit. Valami nagy, impozáns és egy-séges demonstráció kellene az állam fórumainál, valamilyen akció s egy kis agresszivitás, amelyben kifejezésre jutna az, hogy a város *egész közönsége lép föl most már* azok miatt a súlyos mellőzések miatt, amelyekben az állam részéről nap-nap után annyira következetesen részesül. Hiszen kell-e annál súlyosabb, ami az új kórház ügyében történt? Amíg Szegednek majdnem formaliter megtagadták az államsegélyt, addig *Kassa város közönsége a kormánynál*, hogy ott az állam szintén egy *ötszáz ágyas állami kórházat* létesítsen. A mult hét péntekjén került ez nyilvánosságra s Szegeden bizonyára csodálkozással olvasták, akik a város ügyeit szolgálják és szívükön viselik azokat. A helyzet tehát az, hogy nemcsak Kassa, hanem általában a „gutgesinnt“ német városok mindent elkaparintanak, ellenben az igazi magyarsággal és az igazi magyar kultúra védőbástyáival nem törődik senki. Az egyik városi tanácsos mondotta:

— Gyalog kellene fölmenni Pestre a városatyáknak szüntelenül, hogy lássák, mi is akarunk valamit.

— Csakhogy a városatyák nagyrésze még attól is fázik, hogy vonatra üljön.

Ezt azonban már nem a tanácsos mondotta, hanem egy — városatyá.

A Szegedre tervezett kenderakadémiáról több ízben írtunk már. Azt is megírtuk, hogy mi lesz ennek a nagyjelentőségű intézetnek a programja. A város szempontjából különösen azért lenne nagyfontossága, hogy Szegedet a kendertermelés és feldolgozás országos központjává tenné. Egyébként *Serényi Béla* gróf földművelésügyi miniszter egy nemrég kiadott rendeletében pontosan megszabta a kenderakadémia programját. Hivatása volna az intézetnek, hogy a kender és len, valamint az országban termelhető egyéb fonószövőipari növények termelésének és feldolgozásának feldolgozásának kérdésében kutató, felvilágosító, ismeretterjesztő és ellenőrző tevékenységet teljesíteni. Továbbá utasításokat adjon a vetőmagfajták művelése, trágyázása, letakarítása dolgában és megoldja az áztatási és kikészítési eljárások kérdéseit. A szegedi kenderakadémia lesz hivott arra is, hogy a kender és lentermelésének és feldolgozásának megismerésére munkahelyiségekben és a telepén való foglalkoztatás, illetőleg *tanfolyamok útján* módot nyújtson, végül, hogy a kender és a lentermelése és feldolgozása terén szerzett új ismeretekről és tapasztalatokról a nyilvánosságnak beszámoljon.

Ime, nagy vonásokban a kenderakadémia munkaprogramja. Sajnos, hogy ez a nagy közgazdasági kérdés — mint a többi nagy kérdések — az állam szűkkeblűsége folytán elődázódik, sőt valószínű az is, hogy a hiányzó háromszázezerkoronát a városnak kell majd előteremteni. A polgármester ezzel szemben azt mondja, hogy a földművelésügyi miniszter februárban igen kedvezően nyilatkozott a dologról. A kenderakadémia ügyének állásáról *Lázár György dr.* a következőket mondja:

— A kenderakadémiával az állam úgy járt, mint mi a fogadalmi templommal, zenedével és kórházzal. Vagyis a kubatura szerinti általános kiszámítás nem vágott be s a részletes tervek elkészítése alkalmával a költség megkétszereződött. A kenderakadémiára 500,000 korona volt felvéve az állami költségvetésbe s ez az összeg rendelkezésre

akkora tüzet raktak a vitézek, hogy a polgárok a várost tűzveszedelemtől féltették. Ott óvakodtak késő éjszakáig a tűz körül, nehogy beleskapjon a láng a háztetőbe. A katonák sütötték, főztek, egy hordó bort megittak és jóízűen aludtak a fissen esett hóban.

Reggelre ébredve, nagy ünnepélyességgel leszedték a pecséteket az ajtóról, ahol a lányok el voltak zárva. Megszámlálták őket. Csak tizenötön voltak. A löcsei zálog, a kis-sé ferde hátú Fáber Friderika hiányzott.

— Tyu, a ponciusát! — kiáltozott Kozsniczki hadnagy. — Hová lett a leányszaszony?

Estelneki Veronika, a bélai kocsigyártó leánya (aki özvegy asszony létére, a bélaiak fúrfangja révén másodszor ment férjhez), a legöregebb volt közöttük, ő világosította meg a rejtélyes esetet.

— Alighogy lefeküdtünk, elaludt a tűz a kandallóban és a szelet hallottuk énekelni. A szél dudolásába egyszer más hang is vegyült. Mintha kis citerát pengetett volna valaki a háztetőn, amelynek olyan furcsa hangja volt, hogy ludbőrös lett tőle a hátam. Mert én ismertem már ezt a citera-hangot. Akkor hallják az asszonyok, leányok, ha nagyon szerelmesen gondolnak valakire és félig álmodnak, félig ébren vannak. Ettől a zenétől lesznek holdkórosak a fiatal leányok. Erősen betakaroztam és a fülemre tapasztottam a két tenyeremet. De a szemem nem birtani lehunyni semmi áron, mert a teli hold a szobába világított. A leányok mind nehezen lélegzettek álmukban és ahányan voltak, annyit sóhajtottak. Egyik-másik zokogott alvásában, némelyik csöndesen kacagott, mintha csiklandoznák. A Fáber Friderika meg egyszer csak fölkelt a helyéről és egyenesen a kürtőnek tartott. És fölkapaszkodott a sonka-füstölőre való vasrudak között...

— Persze, mert holdkóros! — kiáltott

föl a nagyszakállu Cornidesz, a löcsei bíró. — Odahaza is kísétál a háztetőre.

— Nem kell ahhoz holdkórosnak lenni, — felelt csöndesen a dupla Veronka. — Az után a zene után elmennék az egészséges leányok is.

Kozsniczki hadnagy káromkodva verdeste a kardjával a padlót:

— Mondtam, ugy-e, hogy a kéményt bepecsételjük! Ismerem én már az efélet. Hajdanában, mikor még voltam valaki, minden valamire való leány holdkóros volt a Szepességben... Már most hogy megyek én Szaniszló király elébe a megdész-mált portékával?

A háznép szerte-széjjel futott az eltűnt leányszaszony keresésére. Végre valahol a padláson megtalálták medvebőrök között aludva.

— Mi van a király pecséttel? — kérdezte nyugtalankodva a hadnagy.

Cornidesz uram diadalmasan kiáltott:

— Érintetlen. Az a bolond holdvilág volt az oka mindennek!

A vén-hadnagy dörögött valamit, aztán rendelkezett a továbbutazásról.

A szanta Parka János babuskálva ölelte meg a keresztleányát:

— Lám, neked ugyan citerázhatnak, lelkem, mert te okos vagy! — mondta.

— Ma éjszaka is Pállal álmodtam, mint mindig, — felelt szemlesütve Budeusz Anna.

— Még egy esztendeig mindig vele kell álmodnod.

— Vele fogok álmodni!

— Már csak azért is, szivecském, hogy a „Krisztus takácsának“ ne legyen igaza!

A szánok utrakeltek, miután a törpe nagyságúra összeesett, Kozsniczki hadnagyot a nyeregve emelintették.

— Holnapután Krakóban vagyunk! — mondta a szanta Parka szenátor.

— Beletellik abba egy hét is — dörögött a hadnagy. — Kárpátban nem lehet úgy utazgatni, mint a késmárki piacon. De nem baj! Csak tudadjak már egyszer ezen a veszedelmes portékán. Szivesebben kísérek puskaporos szekereket, amelyeken a kocsisok pipáznak! Öreg Kozsniczki! Hitted volna valaha, hogy tizenhat menyecskét mernek reád bizni?

A csengős lovakat nagy hejával biztatták a szánkósok. A bundákba burkolt leányszaszonyoknak csak az orra piroslott ki a kenderbőből.

*

Szaniszló királyt felköltötték álmából. (Mert hiszen mindig csak aludt a jó király!)

— No, mi az? Tűz van? — kérdezte, mialatt az ujjával fölfelé nyomogatta vastag szempilláit.

Gróf Soltyk, a kincstáros a kulcsait csörgette:

— Itt van a szepességiék záloga. Oda-lenn állnak az udvaron. Hová csukjam őket?

Szaniszló az ablakhoz tolatta öblös karosszékét és csöndesen elmosolyodott, amikor az udvarra pillantott.

— Nono — dünnyögte — nem is mond bolondot az a régi törvény. Nini, van közöttük csinosabb formájú is. Aztán milyen büszkék a pecséteikre!

— Hova csukjam őket? — tudakolta ismét Soltyk.

A jó király elcsodálkozott.

— Ugyan, miért csuknád be őket? A macskáimat megették a kutyák. A kutyákat széttépték a medvék. Csupa unalom az életem. Hát csak hagyj őket szabadon. Hadd szaladozzanak itt körülöttem. Se nem árt már, se nem használ. Meg aztán magam vigyázhatok az adóimra!